

ด้านกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการยุติธรรมของไทย มีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวก รวดเร็วและประหยัด ตลอดจนช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันยังได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเกิดผลสัมฤทธิ์ นำไปสู่สังคมที่มีความสงบสุข เป็นธรรม และประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการสร้างความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นกฎเกณฑ์กติกาให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอย่างมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือของประชาชน จึงจะสามารถสร้างความสงบเรียบร้อยและความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างยั่งยืน รัฐจึงจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง ให้มีสมรรถนะเท่าทันความซับซ้อนของสังคมและโลกยุคปัจจุบัน

แม้กระบวนการยุติธรรมของไทยจะผ่านการปฏิรูปด้านโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังคงปรากฏข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งในแง่ของความล่าช้าในการดำเนินงาน อุปสรรคในการเข้าถึง ความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมายและความถูกต้องของการดำเนินงานอยู่เป็นระยะ

สะท้อนให้เห็นความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงมีบทบัญญัติรับรองความต่อเนื่องของการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ในมาตรา 258 ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (1) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม (2) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก (3) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว และ (4) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับ หน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรม ที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ได้

อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยเหตุนี้ ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม และได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมี 10 เรื่องและประเด็นปฏิรูป ประกอบด้วย

1) การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

2) การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

3) การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

4) การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

5) การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม

6) การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

7) การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

8) การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

9) การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

10) การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

โดยในแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม มีวัตถุประสงค์รวมของแผนฯ ดังนี้

- 1) เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้
- 2) เพื่อให้ทุกกลุ่มบุคคลมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเสมอภาค และได้รับหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่มีมาตรฐานตามหลักสิทธิมนุษยชน
- 3) เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และได้รับการดำเนินการตามมาตรการอื่นแทนการถูกควบคุมตัว จำคุก กักขัง
- 4) เพื่อให้สังคมมีความปลอดภัยและเป็นธรรม โดยจำเลยได้รับการกำหนดโทษที่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด และมีการกระทำความผิดซ้ำลดลง
- 5) เพื่อให้ระบบสอบสวนคดีอาญามีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการอย่างเหมาะสมเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน ไม่มีคดีขาดอายุความ และปราศจากการถูกแทรกแซง
- 6) เพื่อให้ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล เป็นที่น่าเชื่อถือและปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นอิสระ
- 7) เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความยุติธรรมด้วยความสะดวกและรวดเร็ว โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- 8) เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) การบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม มีจำนวนมากและยังเป็นองค์กรอิสระและหน่วยงานนอกฝ่ายบริหาร ทำให้มีทัศนคติและความเห็นที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับประเด็นปฏิรูปบางประเด็น เช่น การสอบสวนร่วม การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้ขาดอายุความ และการปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2) องค์ความรู้ในการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม กิจกรรมบางกิจกรรมยังไม่มีการศึกษาผลกระทบของการดำเนินการในประเทศไทยมาก่อน จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยผลกระทบอย่างรอบด้าน ก่อนเริ่มดำเนินการ เช่น การนำมาตรการลงโทษอย่างอื่น มาใช้เพิ่มเติมในการลงโทษทางอาญาเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถลงโทษจำเลยได้เหมาะสมกับการกระผิดนอกจากการจำคุก การนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิดมาใช้บังคับ เป็นต้น

3) พิจารณาใช้กลไกคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากมีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทุกหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

ป 2562 • ป 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า (0401)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยังคงมียังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย โดยได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางใช้บังคับกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ยืนยันร่างกฎหมายฉบับนี้จัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 ต่อมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2563 คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 11 ได้แจ้งความเห็นกลับมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมพิจารณาทบทวนร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้พิจารณาทบทวนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนอีกครั้งภายในเดือนมกราคม 2564 นี้ ซึ่งทำให้กระบวนการตรากฎหมายระดับพระราชบัญญัตินี้ยังไม่แล้วเสร็จ

ป 2562 • ป 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (0402)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุค่าเป้าหมาย โดยได้ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาและจำเลย เช่น จัดให้มีการจัดให้มีทนายความประจำสถานีตำรวจ การปล่อยชั่วคราวในวันหยุด การจัดอบรมผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ตลอดจนการปรับปรุงห้องขังในเรือนจำให้เป็น 2 ชั้น จำนวน 93 แห่งทั่วประเทศ และการนำระบบออนไลน์มาใช้ในการจัดหาล่ามในศาลชั้นต้นทั่วประเทศ เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดจำนวนคดีที่เข้าสู่ระบบและอำนวยความสะดวกในการประกันตัวซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีนัยสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก

ป 2562 • ป 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (0403)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายมีความเสี่ยงในการบรรลุค่าเป้าหมาย ได้ดำเนินการเพิ่มเติมในการขยายโอกาสการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลยพินิจในการเรียกหลักประกันลดลงเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องใช้หลักประกันมากขึ้น นอกจากนี้ ได้ดำเนินการต่อเนื่องในการนำเครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวเพื่อความสะดวกในการควบคุมตัวและลดหลักประกัน ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีในกระบวนการยุติธรรมได้

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม (0404)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายในประเด็นนี้ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุค่าเป้าหมาย โดยได้ดำเนินโครงการเพื่อลดอัตราผู้กระทำความผิดซ้ำให้ลดลง สามารถพึ่งพาตนเองได้และกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุข ให้ความรู้กับเยาวชนในสถานศึกษาต่อการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด โดยได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการพักการลงโทษด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดทำข้อมูลนักโทษเด็ดขาดเพื่อเสนอขอรับการพิจารณาพักการลงโทษตั้งแต่ชั้นเรือนจำ ทำให้นักโทษกลับสู่สังคมได้รวดเร็วขึ้นและได้จัดตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อให้การบังคับตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ในปี 2563 มีเจ้าพนักงานตำรวจศาลปฏิบัติหน้าที่กระจายอยู่ตามเขตอำนาจศาลทั่วประเทศ 311 ราย) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้วเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีส่วนในการสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม (0405)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายในประเด็นนี้ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุค่าเป้าหมาย โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนฯ อยู่ระหว่างการเตรียมการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อกำหนดประเภทหรือลักษณะคดี และวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ ซึ่งการกำหนดการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการเป็นเรื่องที่มีการดำเนินการแล้วในบางกรณีเท่านั้น

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ (0406)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายในประเด็นนี้ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุค่าเป้าหมาย ในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังอยู่ระหว่างการดำเนินการในประเด็นท้าทายสำคัญ คือ การหาหรือถึงระยะเวลาและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์กับประชาชน ซึ่งการดำเนินการในระยะถัดไปคือการเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งยังไม่ได้ข้อยุติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในประเด็นความท้าทายดังกล่าว

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ (0407)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยังคงอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุค่าเป้าหมาย โดยได้ดำเนินการพัฒนาระบบประจำวันอิเล็กทรอนิกส์ในสารสนเทศสถานีตำรวจเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถนำข้อมูลที่บันทึกไว้ไปใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนและติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนชั้นสูง เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญในการสอบสวนคดีอาญาประเภทต่าง ๆ สามารถนำทักษะมาใช้ในการสอบสวนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในระดับระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างประเทศ รวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานที่ต่างประเทศร้องขอเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีระดับมาตรฐานสากล

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี (0408)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายในประเด็นนี้ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุค่าเป้าหมาย มีการพัฒนาระบบนิติเวช เช่น พัฒนาบุคลากรทางการแพทย์สำหรับเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ พัฒนาแนวทางการจัดการศพจำนวนมาก ในกรณีภัยพิบัติ พัฒนาคู่มือการจัดการวัตถุพยาน พัฒนาแนวทางการจัดการศพที่ติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และจัดพิมพ์แนวทางการจัดการศพที่ติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พัฒนาระบบการติดตามคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม มีการจัดทำระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการบริหารจัดการและวิธีปฏิบัติงานนิติเวช สำหรับโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2563

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว (0408)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายในประเด็นนี้ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุค่าเป้าหมาย มีการพัฒนาระบบการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing V.3) ซึ่งเปิดบริการให้ประชาชนใช้บริการแล้วในปัจจุบัน ได้รับการตอบรับการใช้งานที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข โดยมีการให้บริการประชาชนด้วยบริการในกระบวนการยุติธรรมที่หลากหลาย ณ จุดเดียว

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (0410)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุค่าเป้าหมาย มีการดำเนินโครงการนำร่องจัดตั้งแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจภายในศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ทำให้คดีพาณิชย์ได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบธุรกิจ อีกทั้งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นทางด้านเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในระดับสากล

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชน ได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

● เป้าหมาย ●

ประชาชนผู้มีอรรถคดีได้รับความยุติธรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ล่าช้า และสามารถตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนได้โดยสะดวก

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ความสำเร็จในการตราพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. และการเตรียมการข้อมูลและระบบสารสนเทศของหน่วยงาน

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป ระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมเป็นหัวใจสำคัญของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่โปร่งใสให้กับประชาชน ปัจจุบันหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดระยะเวลาไว้เป็นระเบียบหรือวิธีปฏิบัติภายในหน่วยงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการประกาศให้สาธารณชนรับทราบ และยังขาดการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลระยะเวลาต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย โดยการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ในช่วงที่ผ่านมา มีประเด็นท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายนี้คือ การเร่งรัดการตราพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับการดำเนินการ

การดำเนินงานที่ผ่านมา เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีจำนวนมากและยังเป็องค์กรอิสระและหน่วยงานนอกฝ่ายบริหาร คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นผู้รับผิดชอบร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางใช้บังคับกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 และได้ประสานเร่งรัดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับกิจกรรมนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2563 คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 11 ได้แจ้งความเห็นกลับมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมพิจารณาทบทวนร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้พิจารณาทบทวนตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 11) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายจัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป ซึ่งคาดว่าจะ

จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนอีกครั้งภายในเดือนธันวาคม 2563 ทั้งนี้ ระหว่างการจัดทำกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาเผยแพร่ข้อมูลการกำหนดระยะเวลาภายในหน่วยงานให้ประชาชนทราบในเบื้องต้นได้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม กระบวนการตรากฎหมายระดับพระราชบัญญัติ มีระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างยาวนาน และมีผลกระทบเป็นวงกว้าง กับหน่วยงาน หน่วยงานภาครัฐควรมีวางแผนและเตรียมการ ภายหลังจากกฎหมายบังคับใช้ เพื่อสามารถให้บริการ ประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ดังนั้น เพื่อให้การ ดำเนินการตามประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย ควรเร่งรัดการ ตราพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของ กระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ และ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าว โดยเบื้องต้นควรจัดทำโครงการนำร่องพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและ ติดตามได้โดยสะดวกในชั้นสอบสวนก่อน ซึ่งเป็นต้นทาง ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้ประชาชน สามารถติดตามผ่านระบบสารสนเทศได้โดยไม่มีภาระ ค่าใช้จ่ายต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การ ดำเนินการตามประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย ควรเร่งรัด การตราพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงาน ของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ และ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าว โดย เบื้องต้นควรจัดทำโครงการนำร่องพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและ ติดตามได้โดยสะดวกในชั้นสอบสวนก่อน ซึ่งเป็นต้นทาง ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้ประชาชน สามารถติดตามผ่านระบบสารสนเทศได้โดยไม่มีภาระ ค่าใช้จ่ายต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การพัฒนากลไกช่วยเหลือ และเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชน เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

● เป้าหมาย ●

ประชาชนผู้มีสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

การขยายผลกิจกรรมทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ การมีระบบล่ามออนไลน์ในศาลยุติธรรม และการพัฒนาผู้ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีภารกิจสำคัญในการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในการดำเนินคดี ซึ่งการปฏิรูปความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมประเภทต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวกยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาระบบการจัดให้มีทนายความช่วยเหลือคดี ปรับปรุงระบบประกันตัว การพัฒนาและส่งเสริมระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน เป็นต้น ในช่วงที่ผ่านมามีการดำเนินการเพื่อบรรลุความท้าทายที่สำคัญ คือ การขยายผลกิจกรรมทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ การพัฒนาระบบการประเมินความเสี่ยงควบคู่กับการปล่อยชั่วคราว และเพิ่มการอบรมเจ้าหน้าที่ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ให้มีจำนวนเพียงพอครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ การจัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองและปฏิบัติต่อผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา และจำเลยอย่างเหมาะสมการมีมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการจับและขังผู้ต้องหา จำเลยและครอบครัว และปรับปรุงสถานที่ควบคุมและขังผู้ต้องหาระหว่างการพิจารณาอย่างเหมาะสม มีความปลอดภัยและสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การดำเนินงานที่ผ่านมา โดยช่วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการกิจกรรมที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น การปล่อยชั่วคราวในวันหยุด และการจัดอบรมผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวนรวมมากกว่า 20 รุ่น การจัดให้มีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจปัจจุบันดำเนินการแล้ว 150 สถานี จาก 1,482 สถานีทั่วประเทศ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้ประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมและสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขยายผลให้มีจำนวนทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจเพิ่มเติมให้มีจำนวน ร้อยละ 50 ของสถานีตำรวจทั่วประเทศ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการลดจำนวนคดีที่เข้าสู่ระบบและอำนวยความสะดวกในการประกันตัว ตลอดจนการปรับปรุงห้องขังในเรือนจำให้เป็น 2 ชั้น จำนวน 93 แห่งทั่วประเทศ และการนำระบบออนไลน์มาใช้ในการจัดหาล่ามในศาลชั้นต้นทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีนัยสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ประเด็นปฏิรูปนี้ยังมีกิจกรรมย่อยจำนวนมากที่ต้องดำเนินการเพื่อจัดข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม อาทิ ฐานะทางการเงิน รวมทั้งการปรับปรุงหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เช่น ปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อย จัดตั้งระบบเจ้าพนักงานคดีเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการยื่นฟ้องคดี และสร้างความรอบรู้และทักษะพื้นฐานด้านความยุติธรรมให้กับประชาชนและชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในเรื่องและประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย ควรเร่งรัดการขยายผลกิจกรรมทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ พัฒนาระบบการประเมินความเสี่ยงควบคู่กับการปล่อยชั่วคราว จัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองและปฏิบัติต่อผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา และจำเลยอย่างเหมาะสม มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการจับและขังผู้ต้องหา จำเลยและครอบครัว ซึ่งจะทำให้กระบวนการยุติธรรมของประเทศมีความรวดเร็วและลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การพัฒนากลไกการบังคับ การตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

● เป้าหมาย ●

ความเหลื่อมล้ำต่อการบังคับใช้กฎหมายลดลง จำเลยในคดีอาญามีความเสมอภาคในการบังคับโทษ ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ใช้หลักประกันเพิ่มมากขึ้น และนำอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวแทนการจำคุกกักขังอย่างมีประสิทธิภาพ

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

การปล่อยชั่วคราวในวันหยุด การขยายโอกาสในการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว ให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลยพินิจในการเรียกหลักประกันลดลงให้ประชาชนเข้าถึงการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องใช้หลักประกันมากยิ่งขึ้น การนำเครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวเพื่อสะดวกในการควบคุมตัวและลดหลักประกัน

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษในคดีอาญาของประเทศไทย มีโทษอยู่ 5 สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งการลงโทษที่ใช้ในปัจจุบันมักใช้เพียงการจำคุกและการปรับเท่านั้น แม้จะมีการแก้ไขอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นแต่เมื่อเทียบกับอัตราค่าครองชีพในปัจจุบันอาจยังไม่เพียงพอให้ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เช็ดหน้าและไม่กระทำความผิดอีก ทำให้โทษที่ยังมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ในปัจจุบันมีเพียงโทษเดียวคือการจำคุก จึงมีความจำเป็นในการศึกษาทบทวนโทษที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญาให้มีความเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ในช่วงที่ผ่านมาได้ดำเนินการประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การศึกษาวิจัยผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ การถอดข้อพิจารณาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของหลักประกันนอกจากการพิจารณาหรือพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราว การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาหรือจัดทำกฎหมายกลางเพื่อกำหนดโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด และการวางโทษอย่างอื่นโดยไม่ต้องลงโทษจำคุกก่อน

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในปีที่ผ่านมา นอกจากได้ดำเนินการปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราวในวันหยุดแล้ว ได้ดำเนินการเพิ่มเติมในการขยายโอกาสการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลยพินิจในการเรียกหลักประกันลดลงเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องใช้หลักประกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ได้ดำเนินการต่อเนื่องในการนำเครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวเพื่อความสะดวกในการควบคุมตัวและลดหลักประกัน ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีในกระบวนการยุติธรรมได้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดชดเชยและไม่กระทำความผิดอีกหรือป้องกันไม่ให้ผู้ที่ยังไม่กระทำความผิดยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดของตน โดยมีความท้าทายสำคัญที่ต้องดำเนินการในประเด็นนี้คือ (1) การนำมาตรการลงโทษอย่างอื่นมาใช้เพิ่มเติมในการลงโทษทางอาญาเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถลงโทษจำคุกได้เหมาะสมกับการกระทำความผิด นอกจากการจำคุก และ (2) การนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำความผิดมาใช้บังคับทำให้ประชาชนผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีความยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดที่ต้องเสียค่าปรับตามฐานะของตนที่มีราคาสูงขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมเป็นหัวใจสำคัญของการลดความเหลื่อมล้ำสำหรับการบังคับใช้กฎหมายในประเด็นปฏิรูปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำบรรลุผล จำเป็นต้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเร่งศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างถี่ถ้วน เพื่อจำกัดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมปฏิรูปที่มีผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ อาทิ การถอดข้อพิจารณาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของหลักประกันออกจากการพิจารณาหรือพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราว การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาหรือจัดทำกฎหมายกลางเพื่อกำหนดโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำความผิด และการวางโทษอย่างอื่นโดยไม่ต้องลงโทษจำคุกก่อน เป็นต้น

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหาร งานยุติธรรม เพื่อสร้างความปลอดภัย และความเป็นธรรมในสังคม

● เป้าหมาย ●

อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลง มีการกำหนดโทษอาญาที่เหมาะสม ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิด มีการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์และการใช้หลักเศรษฐศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

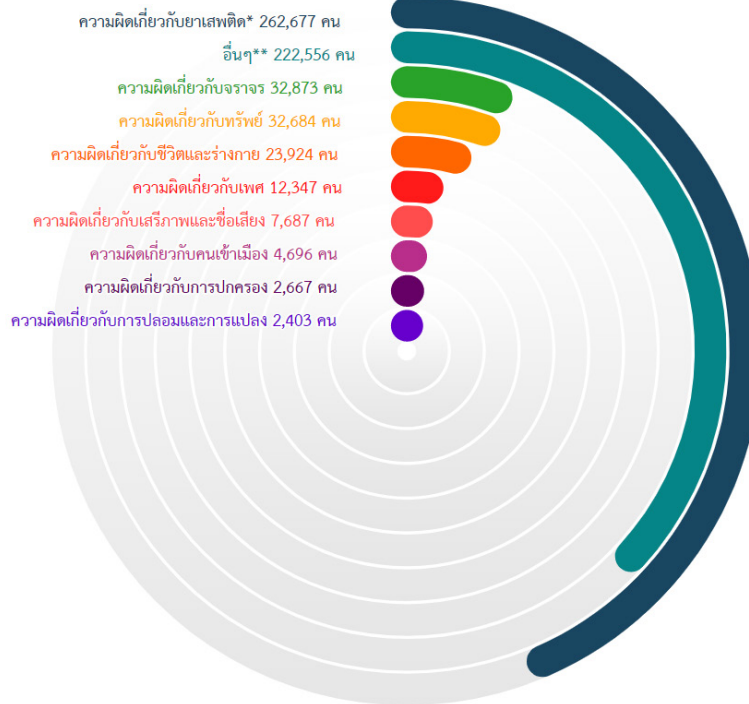
สถิติผู้ต้องขัง อัตราผู้กระทำผิดซ้ำ

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยเป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นวงกว้าง และมีปัญหาผู้กระทำผิดซ้ำที่ต้องโทษจำคุกใหม่ภายในระยะเวลา 3 ปี มากกว่าร้อยละ 30 ซึ่งข้อมูลผู้ต้องขัง ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2563 ประเทศไทยมีผู้ต้องขังทั้งหมด 346,822 ราย เป็นผู้ต้องขังความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 256,676 ราย คิดเป็นร้อยละ 74 ของผู้ต้องขังทั้งหมด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา อัตราผู้ต้องขังจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงมีแนวโน้มสูง (ปี 2562 ร้อยละ 79 ปี 2561 ร้อยละ 76) ในช่วงที่ผ่านมา มีประเด็นท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายนี้คือ ผลักดันให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ การนำหลักเศรษฐศาสตร์ กลไกตลาดและกลไกราคา มาประกอบการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มเติม โดยพิจารณานำการลงโทษอย่างอื่นมาใช้บังคับแทนการจำคุก รวมทั้งการจัดทำสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยในปัจจุบัน

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการเพื่อลดอัตราผู้กระทำผิดซ้ำให้ลดลง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุข ให้ความรู้กับเยาวชนในสถานศึกษาต่อการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด โดยได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการพักการลงโทษด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดทำข้อมูลนักโทษเด็ดขาดเพื่อเสนอขอรับการพิจารณาพักการลงโทษตั้งแต่ชั้นเรือนจำ ทำให้นักโทษกลับสู่สังคมได้รวดเร็วขึ้นและได้จัดตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อให้การบังคับตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ในปี 2563 มีเจ้าพนักงานตำรวจศาลปฏิบัติหน้าที่กระจายอยู่ตามเขตอำนาจศาลทั่วประเทศ 311 ราย) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้วเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีส่วนในการสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

10 อันดับของประเภทคดีที่มีจำนวนผู้ต้องขังสูงสุดที่มีตัวอยู่

ที่มา: สถิติผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์
<http://www.correct.go.th/stathomepage/>

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยที่สำคัญของประเด็นปฏิรูปนี้คือการลดโอกาสผู้กระทำความผิดใหม่เข้าสู่เรือนจำน้อยลง การลดอัตราผู้กระทำความผิดซ้ำ การกำหนดอัตราและประเภทของโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและจัดทำแผนงานโครงการเพิ่มเติมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในประเด็นปฏิรูปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องผลักดันให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ นำหลักเศรษฐศาสตร์ กลไกตลาดและกลไกราคามาประกอบการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มเติม โดยพิจารณานำการลงโทษอย่างอื่นมาใช้บังคับแทนการจำคุก จัดทำสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศในปัจจุบัน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา เพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม

● เป้าหมาย ●

การสอบสวนคดีอาญาที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง โปร่งใส ผู้เกี่ยวข้องในคดีได้รับความยุติธรรมและหลักประกันการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างแท้จริง

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

การหารือถึงแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป ปัจจุบันการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ประชาชนฟ้องคดีอาญาเองที่ต้องมีการไต่สวนมูลฟ้อง จะเริ่มต้นที่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเพื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามลำดับ เว้นแต่ในกรณีคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้น เช่น คดีที่เด็กเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือพยาน การชันสูตรพลิกศพ การสอบสวนคดีพิเศษ และคดีความผิดนอกราชอาณาจักร เป็นต้น ซึ่งการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม มีส่วนสำคัญในการช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม โดยในช่วงที่ผ่านมาได้ดำเนินการในประเด็นท้าทายที่สำคัญคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุดต้องหารือและมีข้อตกลงร่วมกันถึงขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของตนเพื่อให้ได้ข้อสรุปก่อนนำไปสู่การเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาร่วมกัน

การดำเนินงานที่ผ่านมา โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนฯ อยู่ระหว่างการเตรียมการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อกำหนดประเภทหรือลักษณะคดี และวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านเพื่อให้การปรับปรุงได้รับการยอมรับจากภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องในการสอบสวนคดีทั้งหมด

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย การกำหนดการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการเป็นเรื่องที่มีการดำเนินการแล้วในบางกรณี แต่หากนำมาใช้กับการสอบสวนคดีอาญาเป็นการทั่วไป นอกจากจะต้องแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่ใช้ในการสอบสวนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงทัศนคติและวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน ตลอดจนปัญหาจำนวนบุคลากรที่ต้องเตรียมการรองรับให้เพียงพอถือเป็นปัจจัยท้าทายที่สำคัญในการดำเนินการตามประเด็นปฏิรูปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในเรื่องและประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย รัฐบาลควรมอบหมายหน่วยงานกลางเพื่อเป็นเจ้าภาพ ในการหารือระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันถึงขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของตน เพื่อให้ได้ข้อสรุปก่อนนำไปสู่การเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาร่วมกันต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การกำหนดระยะเวลา ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดี ขาดอายุความ

● เป้าหมาย ●

คดีไม่ขาดอายุความในชั้นสอบสวน ชั้นไต่สวน
ชั้นฟ้องคดี

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

การหารือถึงแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่าง
พนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป
การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่
ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเป็นประเด็นเป้าหมาย
ของการปฏิรูปประเทศที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
เพื่อป้องกันมิให้คดีขาดอายุความ โดยในปัจจุบันการ
สอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มีการกำหนดระยะเวลาในการสอบสวน
ที่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการใช้ร่วมกันไว้
ซึ่งเป็นข้อตกลงการส่งสำนวนระหว่างพนักงานสอบสวน
ไปยังพนักงานอัยการไว้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการบัญญัติ
ระยะเวลาแยกกันอย่างชัดเจนไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา ทำให้ในการปฏิบัติหากมีการส่งสำนวนล่าช้า
เมื่อพนักงานอัยการส่งสอบเพิ่มเติมอาจทำให้หมดระยะ
เวลาฝากขัง ทำให้ไม่สามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้
หากผู้ต้องหาหลบหนีจะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรใน
การจับกุม หรือหากพนักงานอัยการตัดสินใจสั่งฟ้องโดย
ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อาจทำให้ศาลยกฟ้องทำให้
ผู้เสียหายในคดีไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
โดยสมบูรณ์

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการในประเด็นท้าทายสำคัญ
คือ การหารือถึงระยะเวลาและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม
ร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อให้การอำนวยความสะดวก
ยุติธรรม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์
กับประชาชน ก่อนนำไปสู่การเสนอปรับปรุงประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งยังไม่ได้ข้อยุติ
อย่างเป็นรูปธรรมในประเด็นความท้าทายดังกล่าว

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน ต้องมีการศึกษาผลกระทบในทุกมิติเพราะหากมีการแยกระยะเวลาที่ชัดเจนอาจทำให้ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมมีความล่าช้ามากยิ่งขึ้น และต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องต้องเป็นเจ้าภาพเร่งรัดกระบวนการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุดถึงระยะเวลาและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อให้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์กับประชาชน รวมทั้งนำตัวอย่างกระบวนการสอบสวนจากต่างประเทศที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาเป็นกรณีศึกษา ก่อนนำไปสู่การเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การกำหนดระยะเวลา ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดี ขาดอายุความ

● เป้าหมาย ●

ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา ผู้เสียหาย/ผู้เกี่ยวข้องสามารถแจ้งความร้องทุกข์/กล่าวโทษได้ที่สถานีตำรวจทุกแห่งทั่วประเทศ

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญาเพิ่มขึ้น พัฒนาประสิทธิภาพของระบบสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ การร้องเรียนเรื่องปฏิเสธไม่รับแจ้งความร้องทุกข์/กล่าวโทษ มีอัตราที่ลดลง

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของระบบนิติรัฐ โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรมีช่องทางให้ประชาชนผู้เสียหายเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระเกินสมควร ซึ่งในช่วงที่ผ่านมามีประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ การชักข้อความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติในโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ที่สามารถบริการประชาชนได้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนขั้นสูง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในคดีอาญา

การดำเนินงานที่ผ่านมา การดำเนินการที่ผ่านมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนสามารถแจ้งความได้ทุกสถานีตำรวจไม่จำกัดเฉพาะท้องที่ที่เกิดเหตุและได้ชี้แจงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการให้ทราบถึงวิธีปฏิบัติของโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่

แล้วทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการใช้บริการเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบประจำวันอิเล็กทรอนิกส์ในสารสนเทศสถานีตำรวจเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถนำข้อมูลที่บันทึกไว้ไปใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนและติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ระบบประจำวันอิเล็กทรอนิกส์ของทุกสถานีตำรวจทั่วประเทศสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และสำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนขั้นสูง เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญในการสอบสวนคดีอาญาประเภทต่าง ๆ สามารถนำทักษะมาใช้ในการสอบสวนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในระดับระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างประเทศ รวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานที่ต่างประเทศร้องขอเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีระดับมาตรฐานสากล

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย
การดำเนินการในช่วงปีที่ผ่านมาแม้จะมีการดำเนินโครงการรับแจ้งความทุกข์ทรมานที่ได้รับระยะหนึ่งแล้ว แต่ประชาชนทั่วไปยังขาดการรับรู้หรือไม่ได้เข้าร่วมใช้บริการโครงการดังกล่าวมากนัก อีกทั้งในส่วนสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนชั้นสูงเพิ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2563 จึงยังคงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนฯ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานของรัฐต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบถึงโครงการรับแจ้งความทุกข์ทรมานที่ประชาชนสามารถใช้บริการได้ มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และเร่งรัดการพัฒนาสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนชั้นสูง เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในคดีอาญาให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

● เป้าหมาย ●

หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานวิชาชีพและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ความสำเร็จของการตราพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ.

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ง. (2) กำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ โดยจัดให้มีบริการทางนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยเป็นอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา มีประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา และมีมาตรการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ยังไม่มีการดำเนินการขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

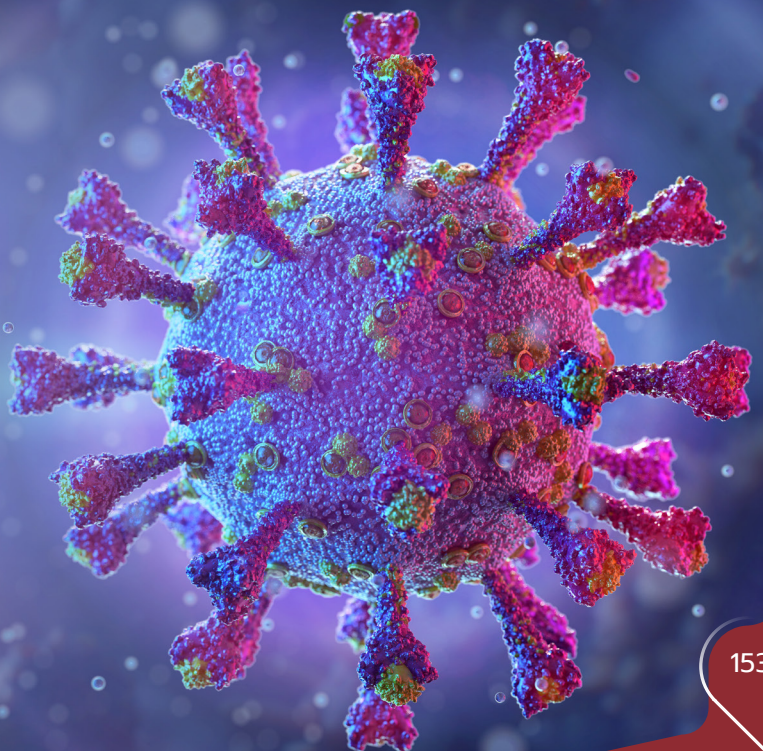
การดำเนินงานที่ผ่านมา โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาระบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการสอบสวน มีการพัฒนาระบบนิติเวช เช่น พัฒนาศูนย์ปฏิบัติการทางการแพทย์สำหรับเจ้าหน้าที่ชั้นสูงตรพลีกศ พัฒนาแนวทางการจัดการศพจำนวนมากในกรณีภัยพิบัติ พัฒนาศูนย์การจัดการวัตถุพยาน และจัดพิมพ์เผยแพร่ พัฒนาแนวทางการจัดการศพที่ติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และจัดพิมพ์แนวทางการจัดการศพที่ติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (โควิด-19) เผยแพร่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พัฒนาระบบการติดตามคนหายและการพิสูจน์ศพนิรนาม มีการจัดทำระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการบริหารจัดการและวิธีปฏิบัติงานนิติเวช สำหรับโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2563 อีกทั้ง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมอยู่ระหว่างการยกร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. เพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศในระยะยาวต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากและรับผิดชอบภารกิจที่แตกต่างกัน มาตรฐานกลางจึงเป็นประเด็นท้าทายและหัวใจสำคัญของการดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ ทั้งการกำหนดมาตรฐานกลางในการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ และมาตรฐานกลางของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ อันอาจนำไปสู่การจัดตั้งสภาวิชาชีพ เพื่อให้การตรวจเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์มีความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. เพื่อกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาชีพที่ขาดแคลนในปัจจุบันให้มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานที่เพียงพอในการอำนวยความสะดวกครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การเสริมสร้างและ พัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยสะดวกและรวดเร็ว

● เป้าหมาย ●

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกรวดเร็ว

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร ความพึงพอใจของประชาชนต่อกระบวนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่สะดวกและรวดเร็ว

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ง. (3) กำหนดให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยสะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานภายใต้กระทรวงยุติธรรม ซึ่งบางหน่วยงานไม่ได้อยู่ในฝ่ายบริหารหรือเป็นองค์กรอิสระ ทำให้มีวัฒนธรรมองค์กร

และระบบงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีทัศนคติ ค่านิยม และสมรรถนะการบริการประชาชนด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีการประสานความร่วมมือกัน รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาระบบงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งที่ควรเร่งรัดดำเนินการในประเด็นปฏิรูปนี้ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา มีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การขจัดวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวก การกำหนดกลไกหรือการจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร และบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรและมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพิจารณากำหนดตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนให้ตอบสนองการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service)

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐมีการพัฒนาระบบงานในกระบวนการยุติธรรม โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานภายในหน่วยงานและงานบริการประชาชน เช่น สำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการพัฒนาระบบการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing V.3) ซึ่งเปิดบริการให้ประชาชนใช้บริการแล้วในปัจจุบัน ได้รับการตอบรับการใช้งานที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ณ เดือนกันยายน 2563 มีศาลยุติธรรมมากกว่า 30 แห่ง ที่มีสถิติจำนวนคดีที่ยื่นฟ้องผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าระบบกระดาษ มีการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมสร้างสุขโดยมีการให้บริการประชาชน ด้วยบริการในกระบวนการยุติธรรมที่หลากหลาย ณ จุดเดียว ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมและสร้างการรับรู้กฎหมาย และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ 2) การให้คำปรึกษากฎหมาย 3) ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา 4) การคุ้มครองพยานในคดีอาญา 5) การไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท 6) การรับเรื่องราวร้องทุกข์ และร้องเรียน 7) การให้บริการกองทุนยุติธรรม และ 8) การจัดหาทนายความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากและรับผิดชอบภารกิจที่แตกต่างกัน มาตรฐานกลางจึงเป็นประเด็นท้าทายและหัวใจสำคัญของการดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ ทั้งการกำหนดมาตรฐานกลางในการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ และมาตรฐานกลางของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ อันอาจนำไปสู่การจัดตั้งสภาวิชาชีพ เพื่อให้การตรวจเก็บพยานหลักฐาน และการตรวจพิสูจน์มีความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. เพื่อกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาชีพที่ขาดแคลนในปัจจุบัน ให้มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานที่เพียงพอในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

การพัฒนาประสิทธิภาพ ของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขันของประเทศ

● เป้าหมาย ●

นักธุรกิจต่างชาติเชื่อมั่นและยอมรับกระบวนการยุติธรรมของไทย นักธุรกิจและประชาชนผู้มีอรรถคดีได้รับความยุติธรรมจากการดำเนินคดีพาณิชย์ที่สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม มีมาตรฐานเทียบเท่านานาอารยประเทศ

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ความสำเร็จของการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในการดำเนินคดีแพ่งและพาณิชย์ การจัดตั้งศาลพาณิชย์/แผนกคดีพาณิชย์ในศาลยุติธรรม และการยกระดับสถาบันอนุญาโตตุลาการให้เป็นศูนย์กลางในระดับภูมิภาค

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการลงทุนระหว่างประเทศที่นักธุรกิจต่างชาติใช้ในการตัดสินใจสำหรับการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย เมื่อการดำเนินคดีพาณิชย์มีความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานเทียบเท่านานาอารยประเทศ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลภายในและระหว่างหน่วยงาน จะทำให้นักธุรกิจต่างชาติมีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินคดีพาณิชย์ของไทยและตัดสินใจเข้ามาลงทุนได้ง่ายยิ่งขึ้น ในช่วงที่ผ่านมาได้เตรียมการดำเนินการตามประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ การปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวกับเขตอำนาจศาล (international jurisdiction) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและรองรับการค้าระหว่างประเทศ การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และพัฒนาระบบการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Arbitration) ตั้งแต่ขั้นยื่นคำเสนอข้อพิพาท การติดตามสถานะของข้อพิพาท การยื่นคำร้องเอกสารต่าง ๆ การสืบพยาน การประชุมหารือ ตลอดจนการทำคำชี้ขาด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่พิพาทสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

การดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินโครงการนำร่องจัดตั้งแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจภายในศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เพื่อกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี และมีกระบวนการจัดการสำนวนคดีไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้คดีพาณิชย์ได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบธุรกิจ อีกทั้งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นทางด้านเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในระดับสากล นอกจากนี้ ในส่วนสถาบันอนุญาโตตุลาการได้ปรับปรุงคู่มือผู้ใช้งานระบบ TAI สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นระบบออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คู่พิพาทและผู้ใช้บริการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม การพัฒนากระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ยังมีกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการอีกหลายกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินคดีพาณิชย์สอดคล้องกับหลักสากลเพื่อส่งเสริมการค้าและการพาณิชย์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ และพัฒนาสถาบันอนุญาโตตุลาการของไทยให้เป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้ประเด็นการปฏิรูปประเทศบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการเพิ่มเติมคือการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวกับเขตอำนาจศาล (international jurisdiction) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล และรองรับการค้าระหว่างประเทศ และการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ทางออก
เลี้ยว

龍
鳳
大
金
行

ทางออก
ทองใบ

馬
利
興
大
金
行

ATM

ATM

WFC

TESCO
Lotus

รับจำนำ

สาย 1

